

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

пл. „Св. Неделя“ № 5, София 1000
тел.: (+359 2) 9301 268
факс: (+359 2) 981 1833

www.mh.government.bg

БАЛНЕОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 116

от 15.03.2019 г.

Тази балнеологична оценка удостоверява, че минералната вода, добита от водовземно съоръжение

сондаж № 7ВКП „Кремъчна баня“
находище на минерална вода „Велинград-Лъджене“, гр. Велинград, община Велинград, област Пазарджик има следните:

А. Геоложки и хидроложки характеристики:

Местоположение

Находище на минерална вода „Велинград-Лъджене“ се намира в регулационните граници на гр. Велинград. То е локализирано по двата бряга (първа незаливна тераса) на р. Луковица, като повечето от водоизточниците са разположени южно от реката.

Сондаж № 7ВКП „Кремъчна баня“ е разположен зад „Кремъчна баня“ на около 1,0 м северно от помпената станция на лечебно-възстановителната база на Народното събрание в гр. Велинград.

Формираща среда на минералната вода

От хидрогеоложка гледна точка находището на термоминерални води „Велинград-Лъджене“ принадлежи към източната водосборна област на Западнородопската хидротермална система. Изворните проявления представляват зони на естествено дрениране на хидротермите, формиранни във внедреният сред родопските метаморфити Западнородопски гранитоиден батолит.

Литоложката среда, в която се формира, акумулира и дренира минералната вода на находище „Велинград-Лъджене“ представлява пукнатинно-жила водонапорна система в палеозойските гранити и гранитоиди на вложения сред гнайсите Западно-Родопски батолит (г₁Р₂₂).

Подхранване на находището

Минералната вода е с инфильтрационен произход. Подхранването на находището е предимно за сметка на атмосферните валежи. Областта на подхранване на минералните води е разкритата част на Западно-Родопския гранитен масив и контактната зона с гнайсовата мантия.

Колектор на минералната вода

Колектор на минералната вода са пукнатините, залегнали на дълбочина 1 200-1 900 м под земната повърхност.

Експлоатационни водоизточници на минерална вода в находището

Водоизточниците на минерална вода в находище „Велинград-Лъджене“ са: КЕИ № К-6, КЕИ № К-7, КЕИ № К-9, КЕИ № К-11, КЕИ № К-14, КЕИ № К-15, КЕИ № К-16, КЕИ № К-18, КЕИ № К-19, КЕИ № К-21, КЕИ № К-28 + № К-29 (общо), сондаж № 1ВКП + КЕИ № К-8 „Вельова баня“ (общо), сондаж № 2ВКП „Вельова баня“, сондаж № 7КГ „Вельова баня“, сондаж № 6ВКП „Вельова баня“, сондаж № 7ВКП „Кремъчна баня“, сондаж № 8КГ и сондаж № 9 „Кентавър“.

Сондаж № 7ВКП „Кремъчна баня“ е изграден през 1963 г.

Конструкцията на сондажа е следната:

- от 0,00 м до 61,60 м – диаметър на сондиране $\varnothing$ 146 мм;
- от 61,60 м до 219,00 м – диаметър на сондиране $\varnothing$ 127 мм;
- от 219,00 м до 345,20 м – диаметър на сондиране $\varnothing$ 108 мм.

В интервала от 0,00 до 62,00 м сондажът е обсаден със стоманена колона $\varnothing$ 146 мм, задъръбно циментирана.

Преминатият от сондаж № 7ВКП „Кремъчна баня“ геоложки разрез е следния:

- от 0,00 до 2,00 м – много здрав конгломерат от гранитови, гнайсови, пегматитови макъли и валуни;
- от 2,00 до 25,00 м – гнайсови, гранитови, пегматитови валуни с глинесто-песъчлив запълнител;
- от 25,00 до 37,80 м – грубозърнест пясъчник с чакъли, алтерниращи с гравилити, съдържащи чакъли;
- от 37,80 до 49,70 м – гранитови валуни с глинесто-песъчлив запълнител;
- от 49,70 до 345,20 м – биотитов амфиболов гранит, среднозърнест до дребнозърнест, слабо гнайсован.

В сондажа са намерени ксенолити от гнайси в интервала 226,30 - 228,00 м и 301,00 - 302,00 м.

Експлоатационни ресурси

Със Заповед № 963/28.12.2011 г. на министъра на околната среда и водите са утвърдени експлоатационни ресурси за находище на минерална вода „Велинград-Лъджене“, както следва:

Воден обект	Експлоатационни ресурси на минерални води			Температура Т (°C)	Експлоатационни ресурси на хидрогеотермална енергия		
	Q _{ер1} (л/сек)	Q _{ер2} (л/сек)	Q _{ер3} (л/сек)		Q (л/сек)	ΔТ (°C)	G _{ер} (кДж/с)
Находище на минерална вода „Велинград-Лъджене“ водонапорна система от пукнатинно-жилен тип в Рило – Западно Родопския гранитен масив-Западен родопски район, изграден от гранити (гудРz ₂)	12,58	18,87	-	25-63	-	-	Σ5102
	31,45						

и технически възможен дебит на водовземното съоръжение:

Водовземно съоръжение	Технически възможен дебит на водовземното съоръжение Q (л/сек)	СВН м	Допустимо понижаване S _{доб} м	Допустима дълбочина на водното ниво м	Допустима кота на динамичното водно ниво м	Температура Т (°C)
Сондаж № 7ВКП „Кремъчна баня“	8,00				Самонзлив на кота 749,30	63

Каптиране

Сондажът е каптиран чрез малка шахта. Към устието му фланцово е присъединено коляно на стоманена тръба с диаметър $\varnothing$ 150 мм, която отвежда самоизливащото от сондажа се водно количество към разпределителна камера (шахта) и помпена станция на „СБР-НК“ ЕАД.

Отвеждащата тръба е положена в монтажен канал от бетонови модули. В разпределителната камера посредством чугунен четирипътен разклонител водата се подава към консуматорите и към дебитната камера. До разпределителната камера е изградена и дебитна камера.

Санитарно-охранителна зона

Със Заповед № 120 от 12 януари 1977 г. на министъра на народното здраве (обн., ДВ, бр. 19 от 1977 г.) са утвърдени зони за хидрогеоложка и санитарна охрана и охранителен режим на находище на минерална вода „Велинград-Лъджене“.

Съгласно § 144а, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за водите, до приемането на наредбата по чл. 135, т. 6 за определяне на зони за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, и на минералните води и издаването на заповедите за определяне на санитарно-охранителните зони по реда на посочената наредба, границите и режимите на средния и външния пояс на учредените преди 28 януари 2000 г. санитарно-охранителни зони на находищата на минерални води не се прилагат, а границата на най-вътрешния пояс, когато той е предназначен за защита на водоземно съоръжение, се запазва.

Б. Състав:

1. Аниони	mg/l	eq%
F ⁻	6,00	7,990
Cl ⁻	6,45	4,603
SO ₄ ²⁻	79,42	41,832
CO ₃ ²⁻	24,00	20,241
HCO ₃ ⁻	57,97	24,044
HSiO ₃ ⁻	3,93	1,290
NO ₂ ⁻	< 0,05	0,000
NO ₃ ⁻	< 1,00	0,000
Сума:	177,77	~100,00
Сух остатък при 180°C	278 mg/l	
Сух остатък при 260°C	273 mg/l	
Електропроводимост при 25°C	393 µS/cm	
pH	9,19	

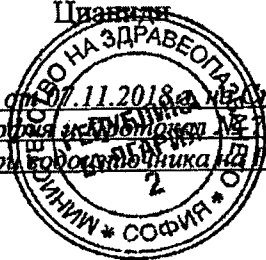
2. Катиони	mg/l	eq%
NH ₄ ⁺	< 0,05	0,000
Ca ²⁺	2,40	3,237
Mg ²⁺	< 0,12	0,000
Na ⁺	80,79	94,974
K ⁺	2,11	1,458
Fe-общо	0,04	0,019
Li ⁺	0,08	0,311
Mn ²⁺	< 0,02	0,000
Сума:	85,42	~100,00
H ₂ SiO ₃	75,32	mg/l
Обща минерализация	335	mg/l
Въглероден диоксид	0,00	mg/l
Сероводород	1,91	mg/l
Дебит	8,0 l/s	
Температура	63,1°C	

Външен вид: Водата е бистра, безцветна, без утайка с мирис на сероводород.

3. Микроелементи	(mg/l)
Алуминий	0,080
Арсен	< 0,010
Антимон	< 0,005
Бор	0,173
Барий	< 0,010
Сребро	< 0,050
Кадмий	< 0,003
Мед	< 0,050

Никел	< 0,005
Олово	< 0,010
Селен	< 0,010
Хром	< 0,005
Цинк	0,015
Живак	< 0,001
Цианиди	< 0,010

Данните са съгласно Протоколи от изпитване № 241 от 07.11.2018 г. на специализирана лаборатория за анализ на минерални води към „НСБФТР“ ЕАД, гр. София и протокол № 11 от 10.10.2018 г. за химичен анализ на минерална вода на параметри определяни при водоизточника на ИЗИ Пазарджик.

4. Радиологични показатели

Обща α - активност	0,044 $\pm$ 0,016 Bq/l
Обща β - активност	0,080 $\pm$ 0,010 Bq/l
Радий-226	0,096 $\pm$ 0,031 Bq/l

Естествен уран	< 0,0020 mg/l
Обща индикативна доза	< 0,10 mSv/year

Данните са съгласно Протоколи за контрол на радиологични показатели на вода № W 187a, № W 187b от 06.12.2018 г. на Орган за контрол от вида А при НЦРРЗ.

5. Микробиологични показатели

Общ брой колонии на жизнеспособни микроорганизми при 20 $\pm$ 2°C	0 КОЕ/см ³	Ешерихия коли при 37°C и 43°C	0/250 см ³
Общ брой колонии на жизнеспособни микроорганизми при 37 $\pm$ 1°C	0 КОЕ /см ³	Фекални стрептококи (ентерококи)	0/250 см ³
Колиформи при 37°C	0/250 см ³	Спорообразуващи сулфитредуциращи анаеробни бактерии	0/50 см ³
		Псевдомонас аерутиноза	0/250 см ³

Данните са съгласно Протокол № 11/520 от 15.10.2018 г. от микробиологичен контрол на минерална вода на Орган за контрол от вид А при РЗИ Пазарджик.

Заклучение:

Общата минерализация на минералната вода от сондаж № 7ВКП „Кремъчна баня“, находище на минерална вода „Велинград - Лъджене“, гр. Велинград, община Велинград, област Пазарджик е 335 mg/l. Характеризира се като хипертермална, ниско минерализирана, сулфатно-хидрокарбонатно- натриево и силициева вода, съдържаща флуорид, без санитарно-химични и микробиологични признаци на замърсяване. Съдържанието на изследваните микрокомпоненти и стойностите на микробиологичните и радиологичните показатели са в границите на нормите за минерални води. Водата има стабилен физико-химичен състав и свойства и отговаря на изискванията на Наредба № 14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите (ДВ, бр. 79 от 1987 г., посл. изм. бр. 70 от 2004 г.).

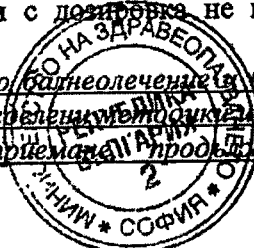
В. Свойства:

Лечебно-профилактичните свойства на водата се определят от нейната минерализация и наличието на хидрокарбонатни, сулфатни, натриеви и флуорни йони. Питейното балнеолечение с този тип води оказва въздействие основно върху стомашно-чревния тракт, жлъчно-чернодробната и бъбречно-отделителната системи. Водата намалява лекостепенно хиперацидитета на стомашния сок и стимулира кинетиката на жлъчните пътища, ниската минерализация потенцира диурезата. Наличието на метасилициева киселина в колоидално състояние оказва детоксичен ефект. Наличието на флуор позволява прилагането на минералната вода за кариес профилактика.

При използване за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика (след съответното темпиране до 35-37°C) оказва благоприятно въздействие при следните заболявания: стомашно-чревни (хронични гастрити и гастродуоденити, ентеноколити, язвена болест и др. придружени с намалена киселинност на стомашното съдържимо); жлъчно-чернодробни (жлъчно-каменна болест, хронични холецистити, холангити, холангиохепатити, хронични хепатити, дискинезии на жлъчните пътища и др.); бъбречно-урологични (хронични пиелонефрити и цистити, нефролитиаза, уролитиаза, състояния след литотрипсия и др.).

Препоръчително е поради наличието на флуор (6,00 mg/l) питейното балнеолечение да бъде провеждано на курсове не по-дълги от 15-20 дни с дозировка не повече от 600 мл/дневно минерална вода.

Използването на минералната вода за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика е по лекарско назначение, при спазването на строго определени дозировки (количество на приетата вода, температура и начин на приемане) и продължителност на лечебно-профилактичния курс).

При използване за външно балнеолечение и балнеопрофилактика (след съответно темпераване до 33-35°C) оказва благоприятно въздействие при следните заболявания: на опорно-двигателния апарат (дегенеративни и възпалителни (в ремисия) ставни заболявания – артрити, спондилоартрити, артрози, ревматоиден артрит, анкилозиращ спондилоартрит и др.); на периферната нервна система (дископатии, радикулити, плексити и др.); ортопедични и травматологични заболявания (за раздвижване при посттравматични и постоперативни състояния); кожни заболявания (хронични неспецифични дерматити, атопични дерматити и др.).

Противопоказания за външно балнеолечение: специфични заболявания; онкологични заболявания; инфекциозни заболявания; заболявания в активен стадий и декомпенсирана функция на органи и системи; ХИБС - с ритъмни нарушения; епилепсия.

Минералната вода може да бъде използвана за хигиенни и спортно-рекреационни цели след съответното температураване.

В случаите, когато минералната вода от сондаж № 7ВКП „Кремъчна баня“, находище на минерална вода „Велинград-Лъджене“, гр. Велинград, община Велинград, област Пазарджик се ползва за цели различни от посочените в балнеологичната оценка или когато водата се ползва по начин, който променя минералния състав посочен в балнеологичната оценка, следва да бъде получено одобрение от Министерство на здравеопазването за всяка конкретна цел и начин на нейното приложение.

Балнеологичната оценка е валидна за срок 10 години от датата на издаването.

МИНИСТЪР:
КИРИЛ АНАНИЕВ

